

کارکردهای حسابداری مدیریت در بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد

بانک‌ها

میلاذ نعمتی، کارشناسی ارشد حسابرسی، مالی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رامسر

Milad.nemati.n.v@gmail.com

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی کارکردهای حسابداری مدیریت در بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها انجام شده است. از لحاظ هدف، این پژوهش کاربردی است؛ از نظر روش، توصیفی و از نوع پیمایشی و همبستگی محسوب می‌شود. جامعه آماری تحقیق شامل مدیران و کارشناسان مالی شعب بانک سپه در شهر تهران می‌باشد. با استفاده از فرمول کوکران، حجم نمونه برابر با ۱۶۴ نفر به دست آمده است. روش نمونه‌گیری نیز تصادفی ساده است. برای جمع‌آوری اطلاعات پژوهش از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. روایی ابزار توسط اساتید و پایایی آن با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ تأیید شده است. به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات از روش‌های آماری توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار) و آزمون‌های آمار استنباطی بهره‌گرفته شده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که حسابداری مدیریت و مولفه‌های آن (شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها، انتخاب و گزینش داده‌ها، تجزیه و تحلیل داده‌ها) با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها رابطه مثبت و معنی‌داری دارند.

کلیدواژه‌ها: حسابداری مدیریت، بهینه‌سازی بهره‌وری، تقویت عملکرد، عملکرد بانک.

مقدمه

معاملات مالی دارند. از این‌رو، بهبود بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها امری ضروری به شمار می‌آید (مادهون^۴، ۲۰۲۰). در این راستا، حسابداری مدیریت با ارائه ابزارهای متنوع برای تحلیل و ارزیابی عملکرد بانک‌ها، نقش اساسی در فرآیندهای بهبود بهره‌وری و افزایش کارایی آن‌ها دارد. بهره‌وری به معنای استفاده بهینه از منابع موجود به منظور دستیابی به حداکثر کارایی است. در سازمان‌ها، بهره‌وری به کمیت و کیفیت خدمات و محصولات تولید شده نسبت به منابع مصرفی نظیر وقت، سرمایه و نیروی انسانی اطلاق می‌شود. بهبود بهره‌وری در بانک‌ها به معنای افزایش کارایی در ارائه خدمات مالی، کاهش هزینه‌ها و بهبود سودآوری است (بیسیلی^۵، ۲۰۱۵). عملکرد به میزان موفقیت و دستاوردهای یک سازمان در راستای اهداف و استراتژی‌های از پیش تعیین شده اطلاق می‌شود. در سازمان‌ها، عملکرد می‌تواند به‌عنوان معیاری برای ارزیابی موفقیت در زمینه‌های مختلف نظیر ارائه خدمات، افزایش سودآوری، جذب مشتریان جدید و بهبود فرآیندهای داخلی مورد استفاده قرار گیرد (ابوعفیفا و صالح^۶، ۲۰۲۲).

حسابداری مدیریت یکی از شاخه‌های مهم و کاربردی حسابداری است که به کمک آن می‌توان به تجزیه و تحلیل اطلاعات مالی و غیرمالی پرداخته و از این طریق فرآیندهای تصمیم‌گیری و مدیریت سازمان‌ها را بهبود بخشید (الدنبورگ^۱ و همکاران، ۲۰۲۰). حسابداری مدیریت به مجموعه‌ای از روش‌ها و فرآیندهای حسابداری اشاره دارد که به منظور کمک به مدیران در تصمیم‌گیری‌های استراتژیک و عملیاتی در سازمان‌ها به کار می‌رود. این نوع حسابداری به تجزیه و تحلیل اطلاعات مالی و غیرمالی می‌پردازد و به مدیران کمک می‌کند تا عملکرد سازمان را بهینه کرده و منابع موجود را به‌طور مؤثرتر تخصیص دهند (دای و واسارهللی^۲، ۲۰۲۳). در دنیای امروز که رقابت در تمام حوزه‌ها به شدت افزایش یافته است، استفاده از ابزارهای مناسب برای بهینه‌سازی عملکرد سازمان‌ها امری اجتناب‌ناپذیر است (پدروسو^۳ و همکاران، ۲۰۲۰).

بانک‌ها به‌عنوان یکی از ارگان‌های حساس و حیاتی در اقتصاد هر کشور، نقش بسیار مهمی در تسهیل جریان نقدینگی، اعطای تسهیلات، جذب سرمایه و انجام

⁴ Madhoun

⁵ Bebeșelea

⁶ Abu Afifa & Saleh

¹ Eldenburg

² Dai & Vasarhelyi

³ Pedroso

در پژوهش‌های اخیر، نقش حسابداری مدیریت در بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها به‌طور فزاینده‌ای مورد توجه قرار گرفته است. مطالعات نشان می‌دهند که استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) می‌تواند منجر به افزایش بهره‌وری کل عوامل (TFP) و بهره‌وری نیروی کار در کشورهای پذیرنده شود، به‌ویژه در کشورهایی که همگرایی با IFRS را تجربه کرده‌اند و افزایش هم‌سویی در صنعت را مشاهده کرده‌اند. علاوه بر این، پژوهش‌ها نشان می‌دهند که پیاده‌سازی شیوه‌های حسابداری مدیریت استراتژیک (SMA) در بخش بانکداری پاکستان تأثیر مثبتی بر عملکرد مالی بانک‌ها دارد، به‌ویژه در محیط‌های رقابتی با محصولات و خدمات مشابه. در سطح جهانی، بانک‌های اروپایی با اجرای ابتکارات کاهش هزینه و بهینه‌سازی پرتفوی تغییرات، موفق به کاهش ۴۰٪ هزینه‌ها در پنج سال و بهبود عملکرد خود شده‌اند، که نشان‌دهنده اهمیت رویکردهای حسابداری مدیریت در بهبود بهره‌وری است (بنکر^۴ و همکاران، ۲۰۲۱).

در واقع، حسابداری مدیریت در بانک‌ها به‌عنوان یک ابزار استراتژیک می‌تواند به مدیران کمک کند تا از منابع خود به بهینه‌ترین شکل ممکن استفاده کرده و عملکرد سازمانی را بهبود بخشند. این نوع حسابداری با فراهم آوردن اطلاعات کمی و کیفی به مدیران، امکان پیش‌بینی نتایج آینده، ارزیابی وضعیت مالی و اتخاذ تصمیمات صحیح را فراهم می‌آورد. از جمله کارکردهای اصلی حسابداری مدیریت در بانک‌ها می‌توان به شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها، انتخاب و گزینش داده‌ها، تجزیه و تحلیل داده‌ها و ارائه گزارش‌های تحلیلی اشاره کرد که هر کدام به نوعی بر عملکرد بانک‌ها تأثیرگذار هستند (تیلما^۵ و همکاران، ۲۰۲۲). در بانک‌ها، این داده‌ها می‌توانند شامل اطلاعات مالی، عملیاتی و مشتری باشند که برای تحلیل و ارزیابی عملکرد بانک و تصمیم‌گیری‌های استراتژیک مورد استفاده قرار می‌گیرند. انتخاب و گزینش داده‌ها به مدیران کمک می‌کند تا از میان حجم زیادی از داده‌ها، آن دسته از اطلاعاتی را که بیشترین ارتباط را با اهداف سازمان دارند، انتخاب کنند (روتیانن^۶ و همکاران، ۲۰۲۴). تحلیل‌ها نیز به مدیران کمک می‌کند تا بیش‌های

⁴ Banker
⁵ Tillema
⁶ Rautiainen

¹ International Financial Reporting Standards
² total factor productivity
³ Strategic Management Accounting

بانکی با رویکرد ساختاری تفسیری» ارائه شد. نتایج نشان داد عوامل حسابداری مدیریت استراتژیک شامل افزایش رقابت‌پذیری استراتژیک، ارتقاء گزارش‌های عملکردی و مدیریتی، مدیریت بهینه منابع و مصارف، ارتقاء سیستم‌های کنترل داخلی، اتخاذ تصمیمات اثربخش سازمانی، ایجاد مزیت رقابتی پایدار و برنامه‌ریزی و بودجه‌ریزی استراتژیک، بر اساس شاخص‌های سیستم‌های اطلاعاتی شامل متناسب‌سازی ساختار بانک، بهبود ساختار اطلاعاتی، ارتقاء استراتژی‌های هزینه‌یابی، ایجاد زنجیره ارزش و صحت‌سنجی اطلاعات و گزارش‌ها ارتقا خواهد یافت. همچنین، عوامل فرهنگ سازمانی شامل فرهنگ نوآورانه و خلاق، فرهنگ انطباق‌پذیری و سازگاری، ارتقاء فرهنگ پاسخگویی و فرهنگ شایسته‌سالاری علاوه بر ارتقاء عوامل حسابداری مدیریت استراتژیک، می‌تواند از طریق ارتقاء سیستم‌های اطلاعاتی موجب بهبود و ارتقاء عوامل حسابداری مدیریت استراتژیک شامل افزایش رقابت‌پذیری استراتژیک، ارتقاء گزارش‌های عملکردی و مدیریتی، مدیریت بهینه منابع و مصارف، ارتقاء سیستم‌های کنترل داخلی، اتخاذ تصمیمات اثربخش سازمانی، ایجاد مزیت

بهتری از وضعیت موجود سازمان باشند و بتوانند تصمیمات بهتری در جهت بهبود عملکرد سازمان اتخاذ کنند. این کارکردها موجب می‌شوند که بانک‌ها بتوانند به صورت مستمر عملکرد خود را ارزیابی کرده و در صورت لزوم، اصلاحات و تغییرات لازم را در فرآیندهای خود اعمال نمایند (لایلا و همکاران، ۲۰۱۸).

با توجه به اهمیت روزافزون بانک‌ها در اقتصاد کشورها و همچنین رقابت شدید میان آن‌ها، مدیریت بهره‌وری و افزایش کارایی در این سازمان‌ها از اولویت بالایی برخوردار است. بهینه‌سازی بهره‌وری در بانک‌ها به معنای استفاده بهینه از منابع موجود، کاهش هزینه‌ها، افزایش سودآوری و ارائه خدمات بهتر به مشتریان است. در این راستا، حسابداری مدیریت به بانک‌ها کمک می‌کند تا از طریق تجزیه و تحلیل داده‌ها و استفاده از گزارش‌های مالی، روندهای مالی و عملیاتی خود را بهتر درک کرده و در نهایت عملکرد خود را تقویت نمایند (ناپیتوپولو، ۲۰۲۳). براین اساس، پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین کارکردهای حسابداری مدیریت و بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها انجام شده است.

رجبی چوبه و همکاران (۱۴۰۳) پژوهشی با عنوان «طراحی مدل حسابداری مدیریت استراتژیک در بخش

منجر به پویایی توانایی مدیران و ایجاد مزیت رقابتی می‌شود. بنابراین، تعامل کنشگران سازمانی و استفاده تعاملی و تشخیصی از فن‌های حسابداری مدیریت تأثیر مثبتی بر عملکرد سازمان دارد.

حاجیها و سرخانی گنجی (۱۳۹۹) در پژوهشی به بررسی نقش میانجیگری حسابداری مدیریت بر رابطه بین طراحی سیستم هزینه و عملکرد شرکت پرداخته شد. بر اساس یافته‌های این پژوهش، عملکرد حسابداری مدیریت نه تنها در راستای دستیابی سریع‌تر و بهتر به اهداف سازمان نخواهد بود، بلکه ممکن است باعث کندی یا حتی انحراف سازمان در جهت دستیابی به اهداف خود شود. در چنین شرایطی، ضرورت تهیه و ارائه اطلاعات مالی مربوط، قابل اتکا و قابل مقایسه بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شود. در این راستا، حسابداری مالی نیازهای اطلاعاتی مربوط به استفاده‌کنندگان برون‌سازمانی و حسابداری مدیریت نیازهای اطلاعاتی مربوط به استفاده‌کنندگان درون‌سازمانی و مدیران را فراهم می‌کند.

نتیجه مطالعه سومکائو و اینانون^۱ (۲۰۲۰) نشان داد که مدیران برای محاسبه هزینه‌های محصول و خدمات، برنامه‌ریزی اقدامات کنترل و عملکرد، ارزیابی عملکرد

رقابتی پایدار و برنامه‌ریزی و بودجه‌ریزی استراتژیک گردد.

نمازی و کرشاهی (۱۴۰۰) در پژوهش خود، نقش واسطه‌ای فن‌های حسابداری مدیریت را بر رابطه کنشگران سازمانی و عملکرد مالی شرکت‌های تولیدی مورد بررسی قرار دادند. به منظور بررسی نقش میانجی فن‌های حسابداری مدیریت در رابطه کنشگران سازمانی و عملکرد مالی، از آزمون سوبل استفاده شد. نتایج نشان داد که بین متغیرهای کنشگران سازمانی و متغیر عملکرد مالی، رابطه‌ای مثبت و نسبتاً قوی وجود دارد؛ به طوری که استراتژی سازمانی با ضریب ۰,۷۶، ساختار سازمانی با ضریب ۰,۷۵ و نوآوری با ضریب ۰,۶۹ به ترتیب بیشترین رابطه را با عملکرد مالی دارند. همچنین، بیشترین تأثیر مربوط به کنشگر انسانی «عدم تمرکز» و کمترین تأثیر مربوط به کنشگر غیرانسانی «کارآفرینی» است. تقریباً ۴۴ درصد از اثر کل کنشگران سازمانی بر عملکرد مالی از طریق غیرمستقیم توسط متغیر میانجی فن‌های حسابداری مدیریت تبیین می‌شود. همچنین، فن‌های حسابداری مدیریت تأثیر قوی و مثبتی (۰,۸۳) بر عملکرد مالی شرکت‌ها دارند. به طور کلی، حسابداری مدیریت با ارائه اطلاعاتی با چشم‌انداز گسترده و جهت‌گیری آینده‌نگر،

¹ Sumkaew & Intanon

رقبا و ارزیابی سودآوری مشتری در شرایط عدم اطمینان محیطی به طور فزاینده‌ای به اطلاعات حسابداری مدیریت استراتژیک نیاز دارند. مطالعه امیاسو و اگبونیکه^۱ (۲۰۱۸) در شرکت‌های تولیدی نیجریه به بررسی رابطه عملکرد سازمانی و کاربرد تکنیک‌های حسابداری مدیریت استراتژیک پرداخته شده است. پژوهش آنها رابطه مثبتی بین کاربرد ابزارهای حسابداری مدیریت استراتژیک و عملکرد سازمانی نشان می‌دهد.

روش پژوهش

تحقیق حاضر از لحاظ هدف کاربردی از نظر روش توصیفی و از نوع پیمایشی و از نوع همبستگی است.

جامعه آماری تحقیق حاضر شامل مدیران و کارشناسان منابع انسانی شعب بانک سپه در شهر تهران به تعداد ۲۸۳ نفر می‌باشد. با استفاده از فرمول کوکران حجم نمونه برابر ۱۶۴ نفر بدست آمده است. روش مورد استفاده برای نمونه‌گیری نیز روش تصادفی ساده است. جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. روایی پرسشنامه توسط اساتید و خبرگان مورد تایید قرار گرفته و پایایی آن با استفاده از اندازه‌گیری ضریب آلفای کرونباخ مورد سنجش قرار گرفته و نتایج در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. نتایج اندازه‌گیری آلفای کرونباخ

متغیرها	ضریب آلفای کرونباخ
حسابداری مدیریت	۰/۷۴
شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها	۰/۷۶
انتخاب و گزینش داده‌ها	۰/۸۱
تجزیه و تحلیل داده‌ها	۰/۷۷
بهینه‌سازی بهره‌وری	۰/۷۹
تقویت عملکرد	۰/۸۰

¹ Emiaso & Egbunike

محاسبات عنوان شده از طریق نرم افزار (SPSS) مورد
تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج پژوهش

ویژگی‌های جمعیت‌شناختی پاسخگویان به شرح زیر
ارائه می‌گردد:

ضریب آلفای کرونباخ برای تمام متغیرهای پژوهش
بالای ۰/۷۰ بدست آمده است که نشان‌دهنده پایایی
مناسب و مطلوب ابزار سنجش می‌باشد.

برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از روش‌های آماری
توصیفی (فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار) و
آزمون‌های آمار استنباطی استفاده شده است. کلیه

جدول ۲. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی پاسخگویان

متغیر	فراوانی	درصد
جنسیت	زن	۳۰
	مرد	۱۳۴
تحصیلات	لیسانس	۹۱
	فوق لیسانس	۴۰
	دکتری	۳۳
سن	۲۰ تا ۳۰	۲۱
	۳۰ تا ۴۰	۷۶
	۴۰ تا ۵۰	۵۶
	بالای ۵۰	۱۱
سابقه کار	زیر ۱۰ سال	۴۸
	۱۰ تا ۱۵ سال	۴۶
	۱۵ تا ۲۰ سال	۳۷
	بالای ۲۰ سال	۳۳

مطابق نتایج جدول ۲: ۱۸/۳ درصد پاسخگویان زن هستند و ۸۱/۷ درصد نیز مرد هستند. ۵۵/۵ درصد پاسخگویان با بیش‌ترین فراوانی تحصیلات لیسانس دارند و ۲۰/۱ درصد با کمترین فراوانی دکتری هستند. ۴۶/۳ درصد پاسخگویان با بیش‌ترین فراوانی ۳۰ تا ۴۰ سال سن دارند و ۶/۷ درصد با کم‌ترین فراوانی بالای ۵۰ سال سن دارند.

۲۹/۳ درصد پاسخگویان با بیش‌ترین فراوانی زیر ۱۰ سال سابقه کار دارند و ۲۰/۱ درصد با کمترین فراوانی بالای ۲۰ سال سابقه کار دارند.

شاخص‌های آمار توصیفی شامل میانگین، انحراف معیار هر یک از متغیرهای مورد مطالعه در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳. میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش

متغیرها	میانگین	انحراف معیار
حسابداری مدیریت	۳/۳۷	۰/۳۷۳
شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها	۳/۴۹	۰/۶۱۰
انتخاب و گزینش داده‌ها	۳/۴۵	۰/۶۲۴
تجزیه و تحلیل داده‌ها	۳/۴۸	۰/۶۵۶
بهینه‌سازی بهره‌وری	۳/۲۵	۰/۶۴۱
تقویت عملکرد	۳/۴۳	۰/۵۶۳

از میان متغیرهای پژوهش، شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها بالاترین میانگین (۳/۴۹) و بهینه‌سازی بهره‌وری کمترین میانگین (۳/۲۵) را به خود اختصاص داده است. میانگین کل حسابداری مدیریت نیز ۳/۳۷ است.

در ادامه آزمون فرضیه‌های پژوهش پرداخته می‌شود. فرضیه اصلی: حسابداری مدیریت با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها رابطه معنی‌داری دارد.

جدول ۴. آزمون همبستگی بین حسابداری مدیریت با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها

مولفه	شاخص	بهینه‌سازی بهره‌وری	تقویت عملکرد

۰/۲۲۲	۰/۲۱۵	همبستگی پیرسون	حسابداری مدیریت
۰/۰۰۱	۰/۰۰۷	معناداری	

مثبت و معنی داری با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها دارد.

فرضیه فرعی اول: شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها رابطه معنی داری دارد.

برای آزمون این فرضیه از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شده است که نتیجه آن در جدول زیر می‌آید:

جدول ۵. آزمون همبستگی بین شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها

مؤلفه	شاخص	بهینه‌سازی بهره‌وری	تقویت عملکرد
شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها	همبستگی پیرسون	۰/۱۷۸	۰/۱۸۱
	معناداری	۰/۰۰۱	۰/۰۰۹

جمع‌آوری داده‌ها تأثیر معنی داری با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها دارد.

فرضیه فرعی دوم: انتخاب و گزینش داده‌ها با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها رابطه معنی داری دارد.

برای آزمون این فرضیه از آزمون همبستگی پیرسون

نتیجه آزمون نشان می‌دهد که همبستگی معنی داری بین حسابداری مدیریت با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها وجود دارد. مقدار همبستگی پیرسون (۰/۲۲۲) و (۰/۲۱۵) محاسبه شده که در سطح ۰/۰۱ معنی دار است، فرضیه اصلی پژوهش را تایید می‌کند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که حسابداری مدیریت همبستگی

نتیجه آزمون نشان می‌دهد که همبستگی مثبت و معنی داری بین شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها وجود دارد. مقدار همبستگی پیرسون (۰/۱۷۸) و (۰/۱۸۱) محاسبه شده که در سطح ۰/۰۱ معنی دار است، فرضیه فرعی اول را تایید می‌کند؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که شناسایی و

استفاده شده است که نتیجه آن در جدول زیر می‌آید:

جدول ۶. آزمون همبستگی بین انتخاب و گزینش داده‌ها با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها

مؤلفه	شاخص	بهینه‌سازی بهره‌وری	تقویت عملکرد
انتخاب و گزینش داده‌ها	همبستگی پیرسون	۰/۲۱۱	۰/۲۳۳
	معناداری	۰/۰۰۹	۰/۰۰۹

عملکرد بانک‌ها دارد.

فرضیه فرعی سوم: تجزیه و تحلیل داده‌ها با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها رابطه معنی داری دارد.

برای آزمون این فرضیه از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شده است که نتیجه آن در جدول زیر می‌آید:

نتیجه نشان می‌دهد که همبستگی مثبت و معنی داری بین

انتخاب و گزینش داده‌ها با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها وجود دارد. مقدار همبستگی پیرسون (۰/۲۱۱) و (۰/۲۳۳) محاسبه شده که در سطح ۰/۰۱ معنی

دار است، فرضیه فرعی دوم را تایید می‌کند؛ بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که انتخاب و گزینش داده‌ها همبستگی مثبت و معنی داری با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت

جدول ۷. آزمون همبستگی بین تجزیه و تحلیل داده‌ها با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها

مؤلفه	شاخص	بهینه‌سازی بهره‌وری	تقویت عملکرد
تجزیه و تحلیل داده‌ها	همبستگی پیرسون	۰/۱۹۸	۰/۲۱۳
	معناداری	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱

پیرسون (۰/۱۹۸) و (۰/۲۱۳) محاسبه شده که در سطح ۰/۰۱ معنی دار است، فرضیه فرعی سوم را تایید می‌کند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که تجزیه و تحلیل داده‌ها

نتیجه آزمون نشان می‌دهد که همبستگی مثبت و معنی داری بین تجزیه و تحلیل داده‌ها با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها وجود دارد. مقدار همبستگی

همبستگی مثبت و معنی داری با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها دارد.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی کارکردهای حسابداری مدیریت در بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها انجام شده است. یافته‌های حاصل از آزمون

فرضیه‌های پژوهش به شرح زیر ارائه می‌گردد:

- فرضیه اصلی: کارکردهای حسابداری مدیریت با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها رابطه معنی داری دارد.

نتیجه آزمون نشان می‌دهد که همبستگی معنی داری بین کارکردهای حسابداری مدیریت با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها وجود دارد. بنابراین، فرضیه اصلی پژوهش تأیید شده و می‌توان نتیجه گرفت که کارکردهای حسابداری مدیریت همبستگی مثبت و معنی داری با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها دارد. فرضیه اصلی پژوهش که به ارتباط میان کارکردهای حسابداری مدیریت و بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها پرداخته است، تأیید شد. نتایج نشان می‌دهد که همبستگی مثبت و معناداری بین این دو عامل وجود دارد، به طوری که به کارگیری صحیح اصول و فرآیندهای حسابداری مدیریت می‌تواند به طور مستقیم

به بهبود بهره‌وری و ارتقاء عملکرد بانک‌ها منجر شود. این امر به ویژه در شرایط رقابتی و پیچیده اقتصادی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند، جایی که بانک‌ها باید از تمام منابع خود به بهینه‌ترین شکل ممکن استفاده کنند تا بتوانند عملکرد خود را ارتقا دهند و در عین حال هزینه‌ها را کاهش دهند.

- فرضیه فرعی اول: شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها رابطه معنی داری دارد.

نتیجه آزمون نشان می‌دهد که همبستگی مثبت و معنی داری بین شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها وجود دارد. بنابراین، فرضیه فرعی اول تأیید شده و می‌توان نتیجه گرفت که شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها تأثیر معنی داری بر بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها دارد. در خصوص فرضیه فرعی اول که به شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها اشاره دارد، یافته‌ها نشان داد که این مرحله از فرآیند حسابداری مدیریت تأثیر قابل توجهی بر بهره‌وری و عملکرد بانک‌ها دارد. شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها به بانک‌ها کمک می‌کند تا اطلاعات دقیق و به‌روز در اختیار مدیران قرار گیرد و تصمیم‌گیری‌های مدیریتی مبتنی بر داده‌های صحیح انجام شود.

بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها وجود دارد. بنابراین، فرضیه فرعی سوم تأیید شده و می‌توان نتیجه گرفت که تجزیه و تحلیل داده‌ها همبستگی مثبت و معنی‌داری با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها دارد. فرضیه فرعی سوم که به تجزیه و تحلیل داده‌ها پرداخته، نشان‌دهنده این است که تجزیه و تحلیل دقیق و علمی داده‌ها، به‌طور مستقیم با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها ارتباط دارد. با تحلیل داده‌ها، بانک‌ها می‌توانند نقاط قوت و ضعف خود را شناسایی کرده و بر اساس آنها اقدامات اصلاحی یا بهبوددهنده‌ای انجام دهند. علاوه بر این، تجزیه و تحلیل داده‌ها می‌تواند به شناسایی فرصت‌های جدید در بازار و بهبود فرآیندهای داخلی کمک کند.

یافته‌های پژوهش حاضر که نشان‌دهنده همبستگی مثبت و معنادار بین کارکردهای حسابداری مدیریت و بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها است، با نتایج پژوهش‌های بین‌المللی و داخلی همخوانی قابل توجهی دارد. به عنوان مثال، نتایج مطالعه رجبی چوبه و همکاران (۱۴۰۳) که بر اهمیت حسابداری مدیریت استراتژیک و نقش آن در بهبود تصمیم‌گیری‌های سازمانی و ایجاد مزیت رقابتی تأکید دارد، تأیید کننده این یافته‌هاست. همچنین، پژوهش نمازی و کرمشاهی

- فرضیه فرعی دوم: انتخاب و گزینش داده‌ها با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها رابطه معنی‌داری دارد.

نتیجه آزمون نشان می‌دهد که همبستگی مثبت و معنی‌داری بین انتخاب و گزینش داده‌ها با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها وجود دارد. بنابراین، فرضیه فرعی دوم تأیید شده و می‌توان نتیجه گرفت که انتخاب و گزینش داده‌ها همبستگی مثبت و معنی‌داری با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها دارد.

فرضیه فرعی دوم که به انتخاب و گزینش داده‌ها مرتبط است نیز تأثیر مثبتی بر بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها داشته است. این فرآیند به بانک‌ها این امکان را می‌دهد که از میان حجم انبوه داده‌ها، اطلاعاتی که بیشترین ارتباط و تأثیر را بر اهداف استراتژیک دارند، انتخاب کنند. انتخاب داده‌های مناسب باعث کاهش هزینه‌ها و افزایش دقت پیش‌بینی‌ها و تصمیمات می‌شود.

- فرضیه فرعی سوم: تجزیه و تحلیل داده‌ها با بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها رابطه معنی‌داری دارد.

نتیجه آزمون نشان می‌دهد که همبستگی مثبت و معنی‌داری بین تجزیه و تحلیل داده‌ها با بهینه‌سازی

علمی استفاده از حسابداری مدیریت در بهبود بهره‌وری و عملکرد بانک‌ها کمک خواهد کرد.

لذا این پژوهش نشان می‌دهد که کارکردهای مختلف حسابداری مدیریت، از جمله شناسایی و جمع‌آوری داده‌ها، انتخاب داده‌ها و تجزیه و تحلیل آنها، همگی از عوامل تأثیرگذار در بهینه‌سازی بهره‌وری و تقویت عملکرد بانک‌ها هستند. بنابراین پیشنهاد می‌شود که بانک‌ها برای بهبود بهره‌وری و عملکرد خود از این ابزارهای حسابداری مدیریت به‌طور مؤثر بهره‌برداری کرده و فرآیندهای مرتبط با آن را به دقت طراحی و پیاده‌سازی نمایند. برای تکمیل این پژوهش و دستیابی به نتایج بهتر، نیاز است که بانک‌ها به‌طور مستمر به ارزیابی و به‌روزرسانی سیستم‌های حسابداری مدیریت خود پرداخته و از آخرین تکنیک‌ها و فناوری‌های موجود در این زمینه بهره‌برداری کنند. از طرفی این پژوهش می‌تواند به‌عنوان مبنای تحقیقاتی برای مطالعات آینده در حوزه بانکداری و حسابداری مدیریت استفاده شود و زمینه‌ساز تحقیقات بیشتر در این حوزه گردد. از محدودیت‌های پژوهش می‌توان به محدود شدن جامعه آماری به شعب بانک سپه در شهر تهران اشاره نمود. جهت انجام پژوهش‌های آتی پیشنهاد می‌گردد پژوهش مشابه در سایر جوامع آماری نیز مطرح شود.

(۱۴۰۰) نشان می‌دهد که فنون حسابداری مدیریت، به ویژه در تعامل با کنشگران سازمانی، می‌تواند تأثیر قوی و مثبتی بر عملکرد مالی داشته باشد که با نتایج مثبت این پژوهش در رابطه با بهبود عملکرد بانک‌ها همسو است. با این حال، پژوهش حاجیها و سرخانی گنجی (۱۳۹۹) نکته‌ای مهم را مطرح می‌کند که کارکردهای حسابداری مدیریت در صورتی اثربخش خواهند بود که اطلاعات ارائه شده قابل اتکا و به موقع باشند و گرنه ممکن است منجر به انحراف سازمانی شوند، موضوعی که در پژوهش حاضر کمتر به آن پرداخته شده است و می‌تواند به عنوان محدودیتی در نظر گرفته شود. علاوه بر این، با توجه به پیچیدگی محیط‌های بانکی و رقابت شدید، نیاز به به‌روزرسانی مستمر سیستم‌های حسابداری مدیریت و استفاده از فناوری‌های نوین برای تحلیل داده‌ها ضروری است، موضوعی که مطالعات اخیر مانند سومکائو و اینانون (۲۰۲۰) بر آن تأکید دارند. در نهایت، محدودیت‌های جامعه آماری این پژوهش، که تنها به شعب بانک سپه در تهران محدود شده، امکان تعمیم نتایج را کاهش می‌دهد و پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های آینده با نمونه‌های وسیع‌تر و متنوع‌تر انجام شود تا تعمیق و گسترش یافته‌ها امکان‌پذیر گردد. این امر به تقویت مبنای

- منابع**
- Banker, R., Huang, R., Li, Y., & Zhao, S. (2021). Do accounting standards matter for productivity?. *Production and Operations Management*, 30(1), 68-84.
 - Bebeșelea, M. (2015). Costs, productivity, profit, and efficiency: An empirical study conducted through the management accounting. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 191, 574-579.
 - Dai, J., & Vasarhelyi, M. A. (2023). Management accounting 4.0: The future of management accounting. *Journal of Emerging Technologies in Accounting*, 20(1), 1-13.
 - Eldenburg, L. G., Brooks, A., Oliver, J., Vesty, G., Dormer, R., Murthy, V., & Pawsey, N. (2020). *Management accounting*. John Wiley & Sons.
 - Emiaso, D., & Egbunike, A.P. (2018). Strategic management accounting practices and organizational performance of manufacturing firms in Nigeria. *Journal of Accounting and Financial Management*, 4(1), 10-18.
 - Laela, S. F., Rossieta, H., Wijanto, S. H., & Ismal, R. (2018). Management accounting-strategy coalignment in Islamic banking.
 - حاجیه‌ها، زهره، و سرخانی گنجی، حمیدرضا. (۱۳۹۹). بررسی نقش میانجیگری حسابداری مدیریت بر رابطه بین طراحی سیستم هزینه و عملکرد شرکت، حسابداری مدیریت، ۱۳(۴۴)، ۴۱-۵۳.
 - رجیبی چوبه، اسمعیل، خسروانی، آرزو، زیاری، رضا، محقق، عارفه. (۱۴۰۳). طراحی مدل حسابداری مدیریت استراتژیک در بخش بانکی با رویکرد ساختاری تفسیری، دانش حسابرسی، ۲۴(۹۶)، ۲۷۴-۳۰۲.
 - نمازی، محمد، کرشاهی، بهنام. (۱۴۰۰). نقش واسطه‌ای فن‌های حسابداری مدیریت بر رابطه کنشگران سازمانی و عملکرد مالی شرکت‌های تولیدی، دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت، ۱۰(۳۱)، ۶۶-۴۵.
 - Abu Afifa, M. M., & Saleh, I. (2022). Management accounting systems effectiveness, perceived environmental uncertainty and companies' performance: the case of Jordanian companies. *International Journal of Organizational Analysis*, 30(2), 259-288.

- Rautiainen, A., Scapens, R. W., Järvenpää, M., Auvinen, T., & Sajasalo, P. (2024). Towards fluid role identity of management accountants: A case study of a Finnish bank. *The British Accounting Review*, 56(4), 101341.
- Sumkaew, N., & Intanon, R. (2020). The Relationship between Strategic Management Accounting Information Usage, Environmental Uncertainty and Nationality of Director of Manufacturing Enterprises in Thailand. *Open Journal of Social Sciences*, 8(9), 39-52.
- Tillema, S., Trapp, R., & van Veen-Dirks, P. (2022). Business partnering in risk management: a resilience perspective on management accountants' responses to a role change. *Contemporary Accounting Research*, 39(3), 2058-2089.
- Madhoun, K. A. (2020). Effects of modern strategic management accounting techniques on performance of commercial banks in palestine: An empirical study. *Journal of Economics, Finance and Accounting Studies*, 2(1), 35-48.
- Napitupulu, I. H. (2023). Internal control, manager's competency, management accounting information systems and good corporate governance: Evidence from rural banks in Indonesia. *Global Business Review*, 24(3), 563-585.
- Pedroso, E., Gomes, C. F., & Yasin, M. M. (2020). Management accounting systems: an organizational competitive performance perspective. *Benchmarking: An International Journal*, 27(6), 1843-1874.